

STEPHEN KING
CULOARUL
MORTII

Traducere din limba engleză de
OANA DUȘMĂNESCU

ARMADA

INTRODUCERE

Trec prin perioade de insomnie – un fapt care nu-i va surprinde pe cititorii romanului care povestește aventurile lui Ralph Roberts – și, astfel, încerc să păstrez la îndemână o poveste pentru acele nopți când somnul nu vrea să vină. Îmi spun toate astea când stau întins în întuneric, consemnându-le în minte ca la o mașină de scris sau ca la un computer, întorcându-mă deseori să schimb cuvinte, să adaug gânduri, să șterg propoziții, să inventez dialoguri. În fiecare noapte o iau de la început, ajungând din ce în ce mai departe înainte de a o lăsa baltă. Prin a cincea sau a șasea noapte aveam deja paragrafe întregi de proză memorate. Chestia asta poate că pare o nebunie, dar e alinătoare... și e mult mai eficientă decât numărarea oilor, dacă vrei să-ți treacă mai repede timpul.

În cele din urmă, aceste povești se uzează, așa cum face și o carte pe care o citești la nesfârșit. („Arunc-o și cumpără una nouă, Stephen“, spunea mama uneori, strâmbându-se exasperată la o bandă desenată sau la o carte preferată. „Pe asta ai citit-o până ai făcut-o ferfeniță.“) Apoi e cazul să cauți altă carte, iar în momentele mele de insomnie sper să-mi vină altă idee, pentru că orele nedormite sunt foarte lungi.

În 1992 sau 1993 lucram la o poveste de adormit copiii numită „What Tricks Your Eye“. Era despre un bărbat condamnat la moarte – un negru uriaș – care devine priceput la prestidigitație pe măsură ce i se apropie execuția. Povestea trebuia spusă la persoana întâi de către un bătrân de încredere care plimba un cărucior cu cărți printre blocurile de celule și care vindea și țigări, noutăți și alte nimicuri, precum loțiune

tonică de păr și avioane făcute din hârtie cerată. La finalul poveștii, chiar înaintea execuției, voiam ca uriașul deținut, Luke Coffey, să dispară prin voință proprie.

Era o idee bună, dar povestea nu-mi pica bine. Am încercat o sută de căi diferite – așa părea – și tot nu-mi plăcea. I-am dat naratorului un șoricel care mergea pe căruciorul lui, crezând că asta mă va ajuta, dar n-a fost așa. Cel mai bun fragment era introducerea: „Totul s-a întâmplat în 1932, când penitenciarul de stat era încă în Evans Notch... și scaunul electric, desigur, pe care deținuții îl numeau Bătrânul Scăpărici.“ Asta mergea, așa mi se părea; nimic altceva însă nu se lega. În cele din urmă, am renunțat la Luke Coffey și la monedele sale ce dispăreau miraculos în favoarea unei povești despre o planetă unde oamenii se transformau – nu se știe de ce – în canibali atunci când plouă... Și încă îmi place asta, așa că jos mâinile, auziți?

Apoi, un an și jumătate mai târziu, ideea condamnaților la moarte mi-a revenit în minte, dar de data aceasta dintr-o altă perspectivă: dacă am spune, m-am gândit eu, că uriașul era un soi de vindecător, nu un magician aspirant, un sărac cu duhul condamnat pentru niște crime pe care nu doar că nu le comisese, ba încercase să le și rezolve, readucând la viață victimele?

Am considerat că povestea era prea bună ca să mă joc cu ea înainte de culcare, deși am început s-o scriu pe întuneric, reînviind paragraful de deschidere aproape cuvânt cu cuvânt și schițând în mintea mea primul capitol înainte de a începe să-l scriu. Naratorul a devenit unul dintre paznicii închisorii, în locul deținutului, Luke Coffey a devenit John Coffey (cu mulțumiri aduse lui William Faulkner, a cărui figură asociată lui Hristos e Joe Christmas), iar șoricelul a devenit... mă rog, domnul Jingles.

A fost o poveste pe cinste, am știut asta de la bun început, dar a fost o carte incredibil de greu de scris. În viața mea se derulau alte lucruri care păreau mai ușoare – scenariul adaptat pentru miniseria *The Shining* era unul dintre ele – și trăgeam cu dinții de *Culoarul Morții*. Era ca și cum aș fi creat o lume întreagă aproape din nimic, căci nu știam mare lucru despre destinele celor condamnați la moarte în Sud, în timpul Marii Crize. Documentarea poate remedia lucrul acesta, desigur, dar m-am gândit că tot documentarea poate ucide fragila senzație de magie pe care am găsit-o în povestea mea – o parte din mine știa de la bun

început că nu-mi doream realitate, ci mit. Așa că am continuat, îngrămădind cuvinte și rugându-mă să-mi vină vreo idee salvatoare, sperând într-o revelație, un miracol, ceva de origine magică.

Miracolul a venit prin intermediul unui fax din partea lui Ralph Vicinanza, agentul meu pentru drepturile din străinătate, care discutate cu un editor britanic despre romanul-foileton, a cărui formă o folosise Charles Dickens în urmă cu un secol. Ralph a întrebat – în felul disprețuitor al celui care nu crede că va ieși ceva bun din ideea respectivă – dacă aș fi dispus să-mi încerc mâna cu o astfel de operă. Frate, am îmbrățișat ideea pe dată! Am înțeles imediat că, dacă mă înham la un astfel de proiect, trebuie să termin *Culoarul Morții*. Așadar, simțindu-mă ca un soldat roman care dă foc podului de peste Rubicon, l-am sunat pe Ralph și l-am rugat să accepte contractul. Așa a făcut; și restul îl știți. John Coffey, Paul Edgecombe, Brutal Howell, Percy Wetmore... au preluat comanda și au transformat povestea în realitate. A fost o chestie de-a dreptul fenomenală.

Culoarul Morții a avut un soi de consimțire magică, la care eu nu m-am așteptat niciodată; de fapt, credeam că va fi un dezastru, din punct de vedere comercial. Feedbackul primit de la cititori era senzațional și de data aceasta și majoritatea criticilor erau încântați. Cred că datorez foarte mult din succesul popular al cărții sugestiilor inspirate ale soției mele și mare parte din performanța comercială muncii temeinice depuse de oamenii de la Dutton Signet.

Experiența în sine totuși a fost a mea și numai a mea. Am scris ca un dement, încercând să țin pasul cu programul nebunesc de publicare și, în același timp, încercând să șlefuiesc cartea astfel încât fiecare parte să aibă un minipunct culminant, sperând că toate se vor potrivi și știind că voi fi pus la zid dacă nu se va întâmpla astfel. M-am întrebat o dată sau de două ori dacă Charles Dickens se simțise la fel, sperând că întrebările ridicate în cadrul intrigii își vor găsi singure răspunsul și presupun că așa pățise și el. Din fericire pentru el, Dumnezeu i-a dăruit mai mult lui Dickens la capitolul talent.

Îmi amintesc că m-am gândit de câteva ori că păcătuiam scriind cele mai scandaloase anacronisme, dar s-a dovedit că au fost incredibil de puține. Chiar și mica scenă cu Popeye și Olive Oyl a fost desăvârșită: după publicarea părții a șasea, cineva mi-a trimis un extras dintr-un astfel

de comics, publicat prin 1927. Într-un desen memorabil, Wimpy o pipăie pe Olive și în același timp mănâncă un hamburger. Doamne, nu e nimic comparabil cu imaginația omului, nu-i așa?

După succesul cunoscut de publicarea cărții *Green Mile*, au urmat o serie de discuții despre cum – sau *dacă* – ar trebui tipărită ca un roman complet. Publicarea episod cu episod a fost grea pentru mine și pentru unii dintre cititori, pentru că prețul a fost mare pentru o carte broșată; vreo 19 dolari pentru toate părțile (considerabil mai mic dacă o cumpărai de la un magazin cu reduceri). Din acest motiv, un set împachetat nu a părut niciodată soluția ideală. Acest volum, o carte broșată disponibilă la un preț mai normal, părea să fie soluția ideală. Așa că iat-o, în mare parte așa cum a fost publicată (am schimbat momentul în care Percy Wetmore, legat în cămașă de forță, ridică o mână ca să-și șteargă sudoarea de pe chip).

La un moment dat aș vrea s-o revizuiesc complet, s-o transform în romanul care nu poate fi în acest format și s-o republic. Până atunci, va trebui să vă mulțumiți cu asta. Mă bucur că a plăcut unui număr atât de mare de cititori. Și să știți că, la urma urmelor, s-a dovedit o poveste excelentă de adormit copiii.

STEPHEN KING
Bangor, Maine
6 februarie 1997

CUVÂNT-ÎNAINTE: O SCRISOARE

27 octombrie 1995

Dragă Cititor Permanent,

Viața e o chestie capricioasă. Povestea care începe în cărticica de față există sub această formă datorită unei remarci întâmplătoare făcute de un agent imobiliar pe care nu l-am întâlnit niciodată. S-a întâmplat acum un an, în Long Island. Ralph Vicinanza, un vechi prieten și asociat (care vinde drepturile cărților și poveștilor mele în străinătate), tocmai închiriasse o casă acolo. Agentul imobiliar a observat că acea casă „semăna cu ceva scos dintr-o povestire de Charles Dickens“.

Observația era încă în mintea lui Ralph când și-a primit unul dintre oaspeți, pe editorul britanic Malcolm Edwards. I-a repetat-o lui Edwards și au început să discute despre Dickens. Edwards a spus că Dickens publicase multe dintre scrierile sale sub formă de roman-foileton, în reviste sau de sine stătătoare sub forma unor cărticele¹ (nu cunosc originea cuvântului, este o carte mai mică decât de obicei, dar întotdeauna mi-a plăcut aerul lor de intimitate și amicitie). Unele dintre aceste romane, a adăugat Edwards, erau scrise și revizuite chiar în ajunul publicării; Charles Dickens era un romancier căruia, se pare, nu-i era teamă de termenele-limită.

Romanele-foileton ale lui Dickens erau teribil de populare; atât de populare, de fapt, încât unul dintre ele a dat curs unei adevărate tragedii,

¹ În original, *chapbook* – carte de povești populare, balade etc. (n. tr.).

la Baltimore. Un grup extins de fani de-ai lui Dickens s-au înghesuit pe unul dintre docuri, așteptând sosirea unui vas britanic cu exemplare din ultimul episod al cărții *Vechiul magazin de curiozități* la bord. Potrivit poveștii, mai mulți cititori au căzut în apă și s-au înecat.

Nu cred că Malcolm și Ralph voiau să moară careva înecat, dar erau curioși să afle ce s-ar fi întâmplat dacă am mai fi încercat azi publicarea romanelor-foileton. Niciunul dintre ei nu știa că lucrul acesta se petrecuse de cel puțin două ori (nimic nu e nou sub soare). Tom Wolfe a publicat prima formă a romanului său *Bonfire of the Vanities* în episoade, în revista *Rolling Stone*, iar Michael McDowell (*The Amulet*, *Gilded Needles*, *The Elementals* și scenariul *Beetlejuice*) și-a publicat o carte intitulată *Blackwater* în fascicule. Acel roman – o poveste de groază despre o familie sudistă ai cărei membri aveau un apetit neplăcut de a se transforma în aligatori – nu era cea mai bună operă a lui McDowell, însă a avut succes alături de Avon Books.

Cei doi au speculat mai departe ce s-ar putea întâmpla dacă un scriitor de ficțiune populară ar încerca să scoată un roman în fascicule – cărțile care se pot vinde cu 1-2 lire în Marea Britanie și poate 3 dolari în America (unde majoritatea cărților se vând cu 6,99 sau 7,99 dolari). Cineva ca Stephen King putea face un experiment interesant dintr-o astfel de temă, a spus Malcolm; și de aici conversația s-a mutat spre alte subiecte.

Ralph a uitat, mai mult sau mai puțin, de idee, dar și-a reamintit-o în toamna anului 1995, după ce s-a întors de la Târgul de Carte de la Frankfurt, unde fiecare zi e un adevărat spectacol pentru agenții străini, cum e Ralph. El mi-a prezentat ideea unui roman-foileton laolaltă cu o sumă de alte chestiuni, majoritatea fiindu-i refuzate automat.

Ideea cărții pe fascicule nu a fost însă un refuz automat; spre deosebire de un interviu în ediția japoneză a revistei *Playboy* sau turneul prin republicile baltice, cu toate cheltuielile plătite, aceasta a stârnit ceva în imaginația mea. Nu cred că sunt un Dickens modern – dacă există o astfel de persoană, probabil că e fie John Irving, fie Salman Rushdie –, dar întotdeauna mi-au plăcut poveștile spuse în episoade. E un format pe care l-am întâlnit pentru prima oară în *The Saturday Evening Post* și mi-a plăcut pentru că finalul fiecărui episod făcea din cititor un participant egal cu scriitorul – aveai o săptămână întreagă la dispoziție ca să-ți

dai seama de întorsătura pe care o pot lua lucrurile. În plus, oamenii citeau și experimentau aceste povești *mai intens*, pentru că, așa credeam eu, veneau pe bucăți. Nu puteai să înghiți totul dintr-odată nici dacă voiai (și voiai, dacă povestea era bună).

La mine în casă majoritatea cărților se citeau cu glas tare – într-o seară, fratele meu, David, în următoarea, eu, apoi mama, în cea de-a treia seară, apoi din nou fratele meu. Era o ocazie rară de a savura o operă scrisă așa cum ne bucuram de filmele la care mergeam și de serialele de la televizor (*Rawhide*, *Bonanza*, *Route 66*) la care ne uitam împreună, erau un eveniment de familie. Abia câțiva ani mai târziu am descoperit că și cărțile lui Dickens erau citite în familie, la vremea lor, cam în aceeași manieră. Numai că discuțiile aprinse în privința sorții lui Pip sau Oliver sau David Copperfield durau ani întregi, nu doar câteva luni (cea mai lungă serie din *The Post* nu depășea decât rareori opt episoade).

Mai era un lucru care mă atrăgea la această idee, ceva ce numai un autor de povești de suspans și groază poate aprecia pe de-a-ntregul. Într-o operă publicată în episoade, autorul câștigă un ascendent asupra cititorului de care altcumva nu se poate bucura: pe scurt, Cititorule Permanent, nu poți răsfoi paginile și nu poți afla cum se desfășoară lucrurile.

Încă îmi amintesc că am intrat în living când aveam vreo 12 ani – sau așa ceva – și am văzut-o pe mama în balansoarul ei preferat, trăgând cu ochiul la sfârșitul unei cărți de Agatha Christie, în vreme ce degetul ei ținea semn unde ajunsese de fapt, undeva pe la pagina 50. Am rămas uimit, i-am spus asta (aveam 12 ani, nu uitați, o vârstă la care băieții încep să creadă că le știu pe toate), sugerând că a citi sfârșitul unui polițier înainte de a ajunge acolo era egal cu a mânca umplutura albă din biscuiții Oreo și a arunca apoi restul. A râs – așa cum râdea ea, total nestingherită – și a spus că poate așa stăteau lucrurile, dar uneori, pur și simplu, nu putea rezista ispitei. Înțelegeam conceptul de a ceda ispitei; și eu făceam la fel de multe ori, deși aveam 12 ani. Dar iată, în sfârșit, un leac amuzant pentru această ispită. Până când episodul final nu va ajunge în librării, nimeni nu va ști cum se termină *Culoarul Morții...* Și asta era posibil să mă includă și pe mine.

Deși nu avea de unde să știe, Ralph Vicinanza a pomenit ideea unui roman-foileton într-un moment perfect pentru mine din punct de vedere

psihologic. Cochetasem cu o idee de subiect pe care știam că-l voi aborda mai devreme sau mai târziu: scaunul electric. Bătrânul Scăpărici mă fascinasese de la primul film cu James Cagney pe care l-am văzut, iar primele povești despre condamnații la moarte pe care le citisem (într-o carte intitulată *Twenty Thousand Years in Sing Sing*, scrisă de gardianul Lewis E. Lawes) au aprins partea sinistră a imaginației mele. M-am întrebat cum o fi oare să parcurgi acei ultimi 40 de metri până la scaunul electric, știind că acolo vei muri. Cum o fi să fii omul care-i leagă pe condamnați... sau care apasă întrerupătorul? Ce ar scoate din tine o slujbă ca aceasta? Sau ce ar adăuga, ca să fiu mai sumbru?

Încercasem aceste idei de bază, destul de vag, pe câteva schițe în ultimii 20-30 de ani. Scrisesem o nuvelă de succes a cărei acțiune se petrecea în închisoare („Rita Hayworth and Shawshank Redemption“) și ajunsese la concluzia că acolo trebuia să mă opresc, însă atunci a prins formă acea idee. Erau multe aspecte de-ale ei care-mi plăceau, dar nimic nu-mi plăcea mai mult decât vocea modestă a naratorului: reținută, sinceră, poate puțin prea mirată. Acesta este naratorul caracteristic al lui Stephen King, dacă a existat vreodată așa ceva. Așa că m-am pus pe treabă, însă într-o manieră chinuită, urnindu-mă și oprindu-mă. Mare parte a celui de-al doilea capitol a fost scrisă în timpul unei întârzieri din cauza ploii pe Fenway Park¹!

Când a sunat Ralph, umplusem deja un caiet cu mâzgălituri din *Culoarul Morții*. Mi-am dat seama că eu construim un roman, în loc să revizuiesc o carte pe care deja o scrisesem (*Desperation* – o s-o primești curând, *Cititorule Permanent*). În acel moment aveam două opțiuni în privința cărții *Culoarul Morții*: s-o las deoparte (și probabil să nu o reiau niciodată) sau să abandonez orice altceva și s-o continui.

Ralph a mai sugerat o variantă, o poveste ce poate fi scrisă așa cum va fi citită – pe episoade. Și mie mi-a plăcut și aspectul acesta palpitant: dacă rămâi în urmă cu scrisul și nu-ți duci misiunea la bun sfârșit, un milion de cititori îți cer sângele. Nimeni nu știe asta mai bine decât mine, în afara secretarei mele, Juliann Eugley; primim zeci de scrisori

¹ Arenă din Boston, unde își desfășoară meciurile echipa de baseball Boston Red Sox (n. tr.).

În fiecare săptămână din partea fanilor furioși care cer următoarea carte din seria DARK TOWER (răbdare, voi, cei ce-l urmăriți pe Roland; încă un an sau cam așa ceva și așteptarea voastră se va încheia, vă promit). Una dintre acestea conținea un Polaroid cu un ursuleț legat cu lanțuri, cu un mesaj format din tăieturi din titluri din ziare și reviste: PUBLICĂ DARK TOWER IMEDIAT SAU URSULEȚUL MOARE, așa scria. Mi l-am pus în birou ca să-mi reamintesc atât de responsabilitatea mea, cât și de faptul minunat că oamenilor le pasă – puțin – de creaturile din imaginația mea.

În orice caz, am hotărât să public *Culoarul Morții* într-o serie de cărțițe, în maniera secolului al XIX-lea, și sper c-o să-mi scrieți și o să-mi spuneți: (a) dacă v-a plăcut povestea și (b) dacă v-a plăcut sistemul de livrare, rar folosit, dar amuzant. Cu siguranță, acesta a dinamizat scrierea poveștii, deși în acest moment (o seară ploioasă de octombrie a anului 1995) e departe de a fi terminată, aflându-se sub formă de ciornă. Inclusiv rezultatul final rămâne îndoielnic. Aceasta e o parte a întregului entuziasm însă – în acest moment mă deplasez la volan printr-o ceață groasă, cu pedala de accelerație apăsată până la podea.

Mai mult decât orice, vreau să spun că, dacă v-ați delectat măcar pe jumătate citind pe cât m-am delectat eu scriind, atunci e bine și pentru voi, și pentru mine. Lectură plăcută... și de ce n-o citiți cu glas tare, alături de un prieten? Va scurta așteptarea până la apariția următorului episod în standurile de presă sau în librăria locală.

Între timp, aveți grijă de voi și fiți buni unul cu altul!

STEPHEN KING

PRIMA PARTE

CELE DOUĂ FETIȚE MOARTE

Totul s-a întâmplat în 1932, când penitenciarul de stat era încă la Cold Mountain. Și scaunul electric era tot acolo, firește.

Deținuții făceau glume despre acesta, așa cum oamenii glumesc întotdeauna despre lucrurile care-i înspăimântă, dar de care nu au cum să scape. Îi spuneau Bătrânul Scăpărici sau Marele Zemos. Făceau bancuri despre factura la energie electrică și despre cum directorul Moores își va găti cina pentru Ziua Recunoștinței în acea toamnă, pentru că soția lui, Melinda, era prea bolnavă ca să gătească.

Dar pentru cei care trebuiau să se așeze la un moment dat pe acel scaun umorul dispărea în grabă din ecuație. Am supravegheat peste 78 de execuții cât am lucrat la Cold Mountain (aceasta este o cifră asupra căreia nu am avut niciodată îndoieli; mi-o voi aminti și pe patul de moarte) și cred că, pentru majoritatea acelor oameni, adevărul despre cele experimentate de ei acolo ieșea dintr-odată la suprafață atunci când gleznelor le erau prionite de picioarele masive din lemn de stejar ale Bătrânului Scăpărici. Revelația aceasta se ivea (și li se oglindea în ochi, ca un soi de consternare rece) când își dădeau seama că propriile picioare își încheiaseră treaba pe lumea asta. Sângele curgea încă prin ele, mușchii erau încă puternici, dar erau și ei terminați; nu aveau să mai parcurgă niciun metru prin praful unui drum de țară și nici să danseze cu vreo fată la sărbătoarea recoltei. Clienții Bătrânului Scăpărici ajungeau să priceapă că le-a sosit ceasul de la glezne în sus. Mai era un

sac negru de mătase care le acoperea capul după ce isprăveau să bată câmpii, cu ultimele cuvinte, dintre cele mai neghioabe. Se presupunea că sacul e pentru ei, dar întotdeauna m-am gândit că e de fapt pentru noi, ca să nu vedem valul teribil de uimire din ochii lor când își dădeau seama că vor muri cu genunchii îndoșiți.

La Cold Mountain nu exista un culoar al morții, doar Corpul E, separat de celelalte patru clădiri, un sfert din oricare altul ca dimensiune, făcut din cărămidă, în loc de lemn, cu un acoperiș oribil de tablă, care sclipea în soarele verii ca un glob ocular înfricoșător. Doar șase celule, trei de fiecare parte a unui coridor, fiecare dintre ele aproape de două ori mai mare decât celulele din celelalte patru corpuri ale penitenciarului. De câte o singură persoană. Cazare de lux pentru o închisoare (mai ales în anii '30), însă deținuții de aici ar fi făcut bucuroși schimb cu orice celulă din celelalte corpuri. Credeți-mă, ar fi făcut schimb într-o secundă.

N-a existat niciodată un moment, în toți anii în care am muncit acolo ca supraveghetor al Corpului E, în care toate cele șase celule să fie ocupate în același timp – slavă Domnului pentru favorurile mărunte! Numărul cel mai mare de „locatari“ a fost de patru, cu negri și albi laolaltă (la Cold Mountain nu exista segregare în rândul morților vii), și asta însemna o mică fâșie de infern. Unul dintre ei era femeie, Beverly McCall. Era neagră ca asul de pică și frumoasă ca păcatul pe care nu avusesese niciodată curaj să-l comiți. A îndurat șase ani de bătăi din partea soțului ei, dar n-a suportat s-o înșele nici măcar o zi. În seara aceea, după ce a aflat că o înșela, ea l-a tot așteptat pe nefericitul Lester McCall, cunoscut de amicii lui (și, probabil, de foarte meteorica sa amantă) drept Șiș, în capătul scărilor ce duceau la apartamentul de deasupra frizeriei pe care o deținea. A folosit chiar unul dintre bricegele lui Șiș. Cu două nopți înainte de a se așeza pe Bătrânul Scăpărici, m-a chemat la ea în celulă și mi-a spus că a vizitat-o spiritul african părintesc, în vis. I-a spus să se descotorosească de numele ei de sclavă și să moară cu numele ei de om liber, Matuomi. Aceasta a fost dorința ei, condamnarea la moarte să-i fie citită sub numele de Beverly Matuomi. Presupun că spiritul nu-i dăduse și vreun nume de botez și nici ea nu-și inventase

așa ceva. Am spus da, OK, bine. Un lucru pe care l-am învățat din toți anii în care am lucrat ca șef al paznicilor din închisoare a fost că nu trebuie să refuzi niciodată un condamnat; decât dacă ești absolut nevoit s-o faci. În cazul lui Beverly Matuomi, nu avea nicio importanță, în orice caz. În ziua următoare, guvernatorul a sunat pe la ora trei după-amiaza, comutându-i pedeapsa la închisoare pe viață, la Închisoarea pentru Femei din Grassy Valley – penale, dar fără penis, așa cum spuneam pe atunci. M-am bucurat să văd că fundul rotunjor al lui Beverly o ia la stânga, în loc s-o ia la dreapta, când a ajuns la biroul gardienilor, ca să fiu foarte sincer.

Treizeci și cinci de ani mai târziu – cel puțin treizeci și cinci de ani – am văzut acel nume în pagina de necrologuri a ziarului, sub fotografia unei femei de culoare cu față subțiratică, cu o claie de păr alb și cu ochelari cu diamante false la colțuri. Era Beverly. Își petrecuse ultimii zece ani din viață ca femeie liberă, scria în necrolog, și salvase biblioteca din orașelul Raines Falls mai mult de una singură. De asemenea, predase la școala de duminică și fusese foarte iubită în acel loc uitat de lume. BIBLIOTECARA A MURIT DE INSUFICIENȚĂ CARDIACĂ, spunea titlul și, sub acesta, cu litere mai mici, ca un fel de aducere-aminte: *A stat în închisoare peste două decenii pentru crimă.* Numai ochii, mari și arzători în spatele ochelarilor cu diamante false la colțuri, erau aceiași. Erau ochii unei femei care, chiar la 70 și ceva de ani, n-ar fi ezitat să scoată un brici din borcanul albastru cu dezinfectant ca să-l înfigă în altcineva, dacă s-ar fi simțit obligată. Îi poți recunoaște pe criminali, chiar dacă se transformă în bătrâne bibliotecare din niște orașele adormite. Cel puțin asta faci dacă ți-ai petrecut cât timp mi-am petrecut eu supraveghind criminali. A existat o singură ocazie în care am pus la îndoială natura slujbei mele. Bănuiesc că de aceea scriu rândurile acestea.

Coridorul lat din mijlocul Corpului E era acoperit cu linoleum de culoarea limetelor extracoapte. Ceea ce era numit Culoarul Morții în alte închisori era poreclit Green Mile (Mila Verde) la Cold Mountain. Măsura, cred, 60 de pași mari de la sud la nord, dintr-un capăt în celălalt. Într-un capăt era carcera. În

celălalt era o răspântie în forma literei „T“. La stânga însemna viața – dacă puteai numi viață ceea ce se petrecea în curtea încinsă de arșița soarelui; și mulți o numeau. Numeroși deținuți trăiau așa ani la rând, fără efecte negative vizibile. Hoții și incendiatorii, și agresorii de natură sexuală discutau și se plimbau și-și continuau existențele meschine.

La dreapta însă era ceva cu totul diferit. Mai întâi ajungeai la mine în cabinet (unde covorul era tot verde, un lucru pe care îmi tot propuneam să-l schimb și nu apucam niciodată) și treceai prin fața biroului meu, care era flancat în stânga de drapelul american și în dreapta de steagul statului. În capătul îndepărtat erau două uși. Una ducea spre un mic WC pe care îl foloseam eu și ceilalți gardieni din Corpul E (uneori chiar și șeful Moores), iar cealaltă dădea spre o mică magazie. Aici sfârșeai după ce străbăteai coridorul verde.

Exista o ușiță – trebuia să-mi feresc capul când treceam de ea, iar John Coffey trebuia să se lase pe genunchi și să se aplece. Ajungeai pe un mic palier, apoi coborai trei trepte de beton până la o podea de lemn. Era o cămăruță amară, fără încălzire și cu acoperiș metalic, exact ca încăperea din clădire căreia îi era adiacentă. Acolo era suficient de frig încât să-ți vezi aburul răsuflării pe timp de iarnă, dar vara te sufoca. La execuția lui Elmer Manfred – în iulie sau august 1930 a fost, cred – nouă martori au leșinat.

În partea stângă a magaziei – iarăși – era viață. Unelte (toate încuiate în rame petrecute cu lanțuri, pentru că era vorba de carabine, nu de cazmale și târnăcoape), mărfuri uscate, saci de semințe care aveau să fie plantate primăvara în grădina penitenciarului, cutii de hârtie igienică, paleți încărcăți cu plăcuțe goale pentru ștanțat la atelierul închisorii... ba chiar saci cu var pentru trasarea terenurilor de baseball și de fotbal american – condamnații jucau aceste sporturi în locul numit Izlaz, iar după-amiezile de toamnă erau așteptate cu nerăbdare la Cold Mountain.

Pe dreapta – iarăși – moarte. Bătrânul Scăpărici însuși, stând pe un podium în colțul de sud-est al depozitului, cu picioarele lui din lemn masiv de stejar, cu brațele sale late care au absorbit sudoarea

terorii a zeci de oameni în ultimele lor minute de viață și casca metalică, de obicei atârnată cu stil de spătarul scaunului, ca o căciuliță de copil-robot din cărțile cu benzi desenate cu Buck Rogers. Din el ieșea un cablu care trecea printr-o gaură din peretele de beton din spatele scaunului. Într-o parte se afla o găleată de tablă galvanizată. Dacă te uitați în ea, vedeai un burete rotund, tăiat exact ca să încapă sub casca de metal. Înaintea execuțiilor, se înmuia în apă cu sare ca să conducă mai bine curentul electric continuu purtat de cablu, prin burete, până în creierul condamnatului la moarte.